

ARKVA TEATAJA

Storhistorien om den stora kriget

med många stora händelser

Storhistorien om den stora kriget

Storhistorien om den stora kriget

Storhistorien om den stora kriget

Kareda noored kogunesid oma suvepäevale

23. juunil toimus Kareda vallas Esna algkooli juures noortepäev algusega kell 16.00. Noortepäev algas rongikäiguga koolimajast suveaada. Külalisi esinesid noortepäeval Paide noored, esitades tantsu ja laule. Kohalikud noored esitasid tšingilaule, deklamatsiooni, rahvatantsu ja kõnekoori ettekandeid. Kavas oli ka sportlik osa poistele võrkpalli võistlustega.

Õhtu algkooli juures toimus noortepäev 25. juunil, kus esitati rahvatantse ning klaveripalu.

Mujal maakonnas toimuvad noortepäevad järgmiselt: Käru v. 30. juunil algusega k. 16.00, Väätsa v. algk. juures 2. juulil alg. k. 14.00, Paide v. noortepäev toimub Paides 16. juulil k. 11.00. 23. juulil toimuvad noortepäevad Lehtses, turbatõstuse juures, k. 12.00 ja Türil.

Seakasvatus tõusuteel

Eesti Seakasvatajate Seltsi peakoosolek toimus 20. juunil Tallinnas. Koosolekul puuduti seakasvatustööle pühendatust ja arutati seakasvatuse edendamise võimalusi. Nagu nähtub koosoleku toimunud sõnavõtteidest ja esitatud aruandest, võib seakasvatuse olukorda rahuldavaks pidada — see on läinud kohati iseseisvusega tasemele. Kommunistide hävitustööna tekkinud lõhk on suudetud täita.

Ülevaatega seakasvatuse praegusest olukorrast esines koosolekul Eesti Seakasvatuse Seltsi juhataja J. Velitar. Ta tähendas, et rõõmsustavalt on seakasvatuse vastu hakatud huvituma talunikud üle maa. Nii on seakasvatuse läinud ühtlasele tasemele, kuna varemalt kasvatati siin rajoonide kaupa. Seisvatuse ajal oli meil üldiselt Lõuna-Eesti seakasvatuse poolt Põhja-Eestist ees.

Lõuna-Eestis pandi seakasvatusele enam rõhku, seal kasvatati porsaid, millega varustati ka Põhja-Eestit. Nüüd on olukord muutunud: ühtlasele tasemele seakasvatuse laiendamisele tähelepanu kogu Eestis ja see tuleb tuleks meile seakasvatusele.

Osalt ja kohati päris suurelt teeb seakasvatusele takistusi sõda puudus. Kui mõeldud aastal kartulisead ikaldus ja ka suviviljade saak ei olnud kõige parem, siis paljud seakasvatajad olid raskuste ees. Et seakasvatajate mureid vähendada ja sõda-vähesus end ka ikalduste ajal teravalt tunda ei anna, peaksid seakasvatajad enam tähelepanu osutama juur- ja rohusõdale.

Rõõmsustavalt tuleb märkida kuldijamaade arv tõusu. Praegu töötab meil 500 kuldijamaa, milline on vaid 150 võrra vähem, kui iseseisvuse ajal. Kuna osutatakse tähelepanu puhtatõuliste emiste kasvatamisele, siis muutub seakasvatuse meil peagi võrdseks iseseisvusega tasemele.

Sigade sugulavade arv on meil praegu umbes sama mis iseseisvuse ajal. See tagab puhtatõuliste sigade saamist edaspidiseks. Seltsil 1944. a. eelarve ja 1943. a. aruanne võeti vastu esitatud kujul.

Seltsi juhatuse valiti endistest tagasi H. Käbin ja J. Hansen. Seltsi uus juhatus kujunes järgmiselt: esimees J. Ahman, abiesimees J. Ilumäe, sekretär A. Virkus. Revisjoni valiti Laas, Ojamaa, Anton.

„Hästi, poisid!“

„Kolmkümmend meetrit vasakule, kaugus sama, kaks lasku, tuldi!“

Silmapilkselt kordab telefonist sama käskluse telefonitorru ja nüüd jääda ootama. Ühe võitluses seisev eesti piirikaitserühmendi kompaniitülem saadab aeg-ajalt pilgu üle kuuseheki vaenlase poole.

Juba mitmel päeval oli märgatud uusi punkte. Kompaniitülem võitis ise tulejuhtimise üle. Kaks esimest miini oli langenud liiga paremale, kaugus oli aga juba silmanähtavalt õige.

Kõlab kaks teineteisele järgnevat summutatud pauku — miinid on väljunud rauast, vedades oma suurekaarelisest teekonda vaenlase poole. Tasane vihin räägib meie peavõitlusiini ületamisest, veel mõni hetk ja järgneb kaks teravat plahvatust.

Ikka veel paremalt! Üht plahvatustammast oli näha, kuna teine jäi paremalalagava kõrgema metsatuka varju.

Võtte veel kakskümmend meetrit vasakule! Kaugus sama, kolm lasku. Nüüd peaks istuma! kõlab kompaniitülemalt.

Jälle pisut ootust, siis kolm välja-laskepauku. Vidinal tungib esimene miin vaenlase poolsele maapinda. „Pidi istuma!“ otsustab kompaniitülem kõrval seisev miinipildurite tulejuht plahvatus-samba järgi. Teine plahvatus kõlab nõrgemalt, miini pidi sattuma pehmesse maapinda, paisates ilse sirge mudasamba. Kuid kolmas plahvatus lajab jälle tugevamalt, päris teravalt, nagu siis, kui miin satub vastu puud.

Seal, — viimase plahvatuskoha asemel hakkab kerkima suitsu, esiti hõredamalt, siis ikka paksemades ja tumedamaks muutudes, kuni taevaalaotuse poole kerkib pigimust suitsupilv.

„Noh, läks täkkesse!“ naeratab kompül.

Samas kõlab põleva punkri suumast lühike automaatreiva valang ja kuulid tungivad sopsatades tulejuhtijate ette soisele maapinda.

„Või hakkab vastu“, lausub miinipildur.

„No oota sa, vanka,“ sõnab kompül ägedalt, „kui laskmiseks läheb, eks siis vaatame, kumb peale jääb!“ Võtab seepärast oma pistoolkulipilduja, vabastab kaitseriivist, paneb õlga ja esimehe valang jookseb suitsu suunas.

Sealt vastatakse. Sihikut on parandatud, kuulid jooksevad vihinal üle. Siis haugatab jälle pistoolkulipilduja kompüli käes, kes annab kahe valangu vahel käskluse veel kolme miini väljasaatmiseks.

Vahepeal on arenenud päris korrapärane tulevahetus. Meie poolt lööb sekka paarikümmend sammu vasakul asetsev kergekulipilduja, kuid enamlastepoolsed raskemad automaatreivad vaikiavad, kartes nähtavasti oma asukohta paljastada täpsele miinipildujale.

Kolm miini plahvatavad, sekkudes punkri põlemissuitsuga. Ohku paiskub risu ja palgiotsi, siis jääb sealtpoolt kõik vaikseks. Veel saadab kumbki kuulipilduja siitpoolt ühe valangu, kuid need jäävad ilma vastuseks.

kaasvatusele takistusi sõda puudus. Kui mõeldud aastal kartulisead ikaldus ja ka suviviljade saak ei olnud kõige parem, siis paljud seakasvatajad olid raskuste ees. Et seakasvatajate mureid vähendada ja sõda-vähesus end ka ikalduste ajal teravalt tunda ei anna, peaksid seakasvatajad enam tähelepanu osutama juur- ja rohusõdale.

Rõõmsustavalt tuleb märkida kuldijamaade arv tõusu. Praegu töötab meil 500 kuldijamaa, milline on vaid 150 võrra vähem, kui iseseisvuse ajal. Kuna osutatakse tähelepanu puhtatõuliste emiste kasvatamisele, siis muutub seakasvatuse meil peagi võrdseks iseseisvusega tasemele.

Sigade sugulavade arv on meil praegu umbes sama mis iseseisvuse ajal. See tagab puhtatõuliste sigade saamist edaspidiseks. Seltsil 1944. a. eelarve ja 1943. a. aruanne võeti vastu esitatud kujul.

Seltsi juhatuse valiti endistest tagasi H. Käbin ja J. Hansen. Seltsi uus juhatus kujunes järgmiselt: esimees J. Ahman, abiesimees J. Ilumäe, sekretär A. Virkus. Revisjoni valiti Laas, Ojamaa, Anton.

„Noh, vanka, nägid! ei maksa juba eestlasega võidu laskma tulla.“

Kompül sõnab aga telefonitorru: „Hästi, poisid, üks punker on jälle vagane.“

Sumisedes kannab liimitraat need sõnad tahapoole, siina, kus kuusekde vahel idüllilises kohas seisab eesti grenaderide miinipilduja.

„Hästi, poisid!“ kordas telefonist miinipildujate juures valjult edasi kompaniitülem sõnad ja miinipildurid naeratasid. Kõllap nemad juba püüavad hästi sihtida, et miinid enamlasti valusasti tabaksid otsustavas võitluses kodumaa idarajal.

Sõjakirjasaatja Uno Andre. Traktoristide kursused Säreveres Põllumajanduse Keskvälituse korraldusel algasid Türi lähedal Särevere kodumajanduskooli ruumes traktoristide kursused, mis kestavad 30. juunini. Osavõtjaid kursuset on 30, lektoriks Aug.Ott.

Sõjakirjasaatja Uno Andre. Traktoristide kursused Säreveres

Põllumajanduse Keskvälituse korraldusel algasid Türi lähedal Särevere kodumajanduskooli ruumes traktoristide kursused, mis kestavad 30. juunini. Osavõtjaid kursuset on 30, lektoriks Aug.Ott.

Enne ja nüüd

Me elame vist väga erakorralistel aegadel. Paljud on teinud, kui varem. Oeldakse, et sõjaaeg. Võib-olla on see kõik sellist. Aga võib ka olla, et alati on leidunud inimesi, kes end olevikus kuidagi ei oska leida, ja alati „vanu aegu“ taga kurdavad. Mine te! Kuid teatavasti erinevusi võib siiski märgata. Näli näiteks.

Vanasti läksid ärisse — ütleme, et osta üks keskmine sullepa. Oli ärisid, kus kuldpaletiga dressis uksehoidja sulle lahusega ukse avas, nagu oleksid Siiani prints või vähemalt rannakuninganna. Sul ei lastud veel õieti toibudagi, kui võrgutava naeratusega müüjanake päris soove. Ta vedas sulle nina ette suure valiku sullepäid ja aitas sind armastusväärselt valida sobivat. Sulle pakiti see peenemasse paberisse ja võlgnevad paarikümmend senti võeti vastu seesuguse tänuaga, nagu oleksid sa pahas rahas ostnud luksu limusiini.

Aga nüüd —? Olete juhuslikult maisolevus ja teie kohusetruudust ametikehuste täitmisel on aasta jooksul premeeritud paari sukade ostulooga. Teie siidine unelma näib täituvat normihinnaga. Passite siis paraja aja, kui äri juhuslikult lahti on ja astute sisse. Eksite, kui loodate, et noobel ärisel teile mesise naeratusega vastu vajub: „Mida prouale tohin müüdata? Meie firma sai äsja uuea valiku Siin viimased mudised Pariisist, Viinist, Siin, jne.“ Ei ole nüüd enam seda labast päiletükkiust ja asjalikkude alandlikkust. Kui olete iseloomult tagasihoidlik, siis võite oodata asjatult ajani, mil äri suletakse. Oletame, et temake on vastava eelkooriga ja küümarauke agaralt ametisse panes on õnnelikult korda läinud letini trügidu. Siia tekib umbes sarnane keskustelu:

Temake: „Kas teil sukki on?“

Äriteenija: (Vastust ei tule. Äriteenija küsib rahuga ärritat hambaaukus eilelõnnast kaalikavormi.)

Palju kõneainet on pakunud moodne telefon. Sa helistad kord, kaks ja kui aega juhtub olema, ka kolmas ja pikem kord. Ja siis, heale õnnele, järgneb umbes taoline elav mõtlevahetus: Preili: „Kesjaam!“ (Rõhk kõigil tähtedel eraldi.) „Mis te seal lõhute ringi selle vändaga?“

Sina: (Enda arvates teravmeelselt) „Aga selleks ju see atribuut ongi, et vändata — teile, kuni kuullete —“

Preili: (Väga närviliselt) „Teil on häbematu!“

Sina: „Ei ole, mul on kiire. Aga teil näib selle eest jälle seda ajakest küll käes olevat.“

Ja umbes samas stiilis võib kesta elav mõtlevahetus õige kaua aega. Aga nüüd kurdad sa, et isegi sinu väikikünnid kaudselt võtavad õnnelikumal juhul õige pika aja. Kes sääl süüdi on, et sa ei mõista end istutada moodsalt mõtlevalle tšikondale!

Temake: „Kas teil sukki on?“

Äriteenija: (Vastust ei tule. Äriteenija küsib rahuga ärritat hambaaukus eilelõnnast kaalikavormi.)

Ülemaaline meestelaulupäev peetakse Tartus

Käesoleval suvel täitub 75 aastat esimesest Eesti üldlaulupeost. Eesti laulupidude siinipalk Tartu linnas on juba mitu aastat olnud üheksa. Nii on lauljate liidu poolt Tartu Meeslaulu Seltsile ülesandatud järjekordse meeslaulupeva korraldamine. Korraldatus laulupäev on kuues meeslaulupäev. Teatavasti leidis viimane a. o. viies meeslaulupäev aset 1939. a. samuti Tartus laulupidude 70. a. juubeli tähistamise puhul.

Kuueenda meeslaulupäeva korraldava toimekonna sellekohase kava järgi toimub meeslaulupäev pühapäeval, 9. juulil, Tartus. Kavas on ette nähtud eelmiste laulupidude, eriti aga esimese laulupeo tegelaste austamine, pidulik jumalateenistus ja vabaõhukontsert, kus on kaastegevad meeskoorid ja Tartu puhkpillikoorid. Laulupäeva juhatajateks on valitud helilooja Juhan Simm, Alfred Karindi, Edvard Karindi, Ed. Tubin ja puhkpillikooride juhatajaks Leonhard Virkhaus.

Avastati enamlaste mõrvaohver

Neil päevil teatati ERÜ Järva Ringkonnasmeelile uuest bolševike mõrvaohvri leiust. Nagu vaatlusprotokollist nähtub, leiti Käru vallas Riiali talu lähedal Lungo riigimõisale kuuluva metsa serval maaikuu lõpul inimese alakeha jäämused, millised arvatavasti koerte ja metsloomade poolt on maast välja kraabitud. Kaevamisel leiti õhukes mullakorra alt inimluid ja mustjashalle, viltsed riidetükke, mille järgi otsustades on tegemist mees-eraisikuga. Peale vaatuse ja riideproovide võtmise maeti jäämused samasse, kuni isiku kindlakstegemiseni.

Leitud mustjashalle riidetükke, lapitud mitmevärviliste lappidega, on võimalik näha Tallinnas ZEV-is, Aia tn. 12.

Kohalikelt elanikest saadud andmeid asus leiukohal 1941. a. suvel punaväe patari. Sõjategevust seal ei olnud, küll aga oli kuulda üksikuid püssipauke.

Juurdlust toimetab kohapeal Käru rajooni konstaabel.

Türi Spordiring — Järva-pojad 2:0

Pühapäeval toimus Türi jalgpallihooaja avamatah Türi Spordiringi ja ss. Järva-pojade meeskondade vahel Eesti jalgpalli esivõitluse tšikis Kesk-Eesti ringkonnas.

Kuigi ilm oli võistluseks ebasoodne, välgivihmasajust porine ja vett täis, mis takistas mängu käiku, arenes mäng siiski vaatamata vihmale ja oli kohati temporohke ja võimalustelt piene heitlus, mis ei jätnud ka pealtvaatajaid kaasa haaramata. Hoolimata sellest, et Türi toimunud võistlus oli tänuv esimeseks ja meesed puudus treening, arenes mäng hoogsalt ja Türi tuli teenitult võitjaks 2:0, poolajaks 1:0.

Teisel poolajal avaldas Türi tugevat survet Paide väravale, suutis aga oma ülekaalu värvaks realiseerida alles paar minutit enne lõppviit. Türi heaks löid väravaid A. Tarins ja E. Järva. Türi alustas mängu järgmiselt rüüstuses: väravas Oka, kaitses R. Täkre ja Hansu, poolkaitses Kaljumäe, Luik, Tammeala, edurivis Kaljala, Järva, K. Täkre, Tartus, Vandel. Villistas O. Piiber.

Temake: (Kordab eelmist küsimust, oktaav kõrgemalt ja võimalikult tugevalt.)

Äriteenija: (Pahuralt kui talveunest ülesäratitud mesikäpp) „M-mis? Aga sukki? Aga otsige enne oma ostuluba välja Nii Sukad on siin. Kolm marka.“ (Viskab sulle nina ette paari ringisuguseid sukki.)

Temake: (Väga alandlikult) „See värv ei sobi hästi mu valge suvekleidiga. Kas teil siidsukki ei ole?“

Äriteenija: (Übelt) „Ah ei sobi! Kat-su mul asja. Kas teie siis ei tea, et must värv sobib kõigege. Eriti valge kleidiga. Ja siidsukki? Nüüd sõjaaeg, mis te ometi mõitete!“

Temake: (Keda sõbranna on varem välja koolitanud ja kes end müüja heasoovlikkusest ei lase segada.) „... Ehk siiski on? (Sosinal) „Ma tasuks selle vastutulelikkuse.“

Äriteenija: (Siinades saagiahne lootusesade. Ümbervaadates kahtlevalt.) „Siin ju mõned paarid oleks...“

Kuidas asi edasi areneb, peaks igale tänapäeva inimesele selge olema. Peaasi, et igatks omaga rahule jäi!

Palju kõneainet on pakunud moodne telefon. Sa helistad kord, kaks ja kui aega juhtub olema, ka kolmas ja pikem kord. Ja siis, heale õnnele, järgneb umbes taoline elav mõtlevahetus:

Preili: „Kesjaam!“ (Rõhk kõigil tähtedel eraldi.) „Mis te seal lõhute ringi selle vändaga?“

Sina: (Enda arvates teravmeelselt) „Aga selleks ju see atribuut ongi, et vändata — teile, kuni kuullete —“

Preili: (Väga närviliselt) „Teil on häbematu!“

Sina: „Ei ole, mul on kiire. Aga teil näib selle eest jälle seda ajakest küll käes olevat.“

Ja umbes samas stiilis võib kesta elav mõtlevahetus õige kaua aega. Aga nüüd kurdad sa, et isegi sinu väikikünnid kaudselt võtavad õnnelikumal juhul õige pika aja. Kes sääl süüdi on, et sa ei mõista end istutada moodsalt mõtlevalle tšikondale!

Temake: „Kas teil sukki on?“

Äriteenija: (Vastust ei tule. Äriteenija küsib rahuga ärritat hambaaukus eilelõnnast kaalikavormi.)

Eesti Ohukaitseliidu ridades astume vastu vaenlase õhuterrorile

Bolševistlik vaenlane seisab meie kodumaal värvas ja tahab meid nõrgestada ning hävitada kõigi abinõudega. Tema terrorilennukid on valmis tooma surma ja hävitust asutades ja rahulike elanike kodudesse nii linnas kui maal. Ohurünnakute läbi tekkida võivate kahjustuste vältimiseks ja vähendamiseks on vaja tarvitusele võtta kõik abinõud.

Selleks on tarvis, et iga asutus ja ettevõtte, iga elamu ja talu ning iga kodu oleks kõigiti valmis õhukaitses.

Iga eesti naine ja mees peab käituma õhukaitses. Ohuohut ähvardab võrdelt kõiki ja igaüks peab õhukaitses võrdelt kaasa aitama ja kaasa töötama.

Eesti Ohukaitseliidu poolt hiljuti ellukutsutud Eesti Ohukaitseliidule on pandud tähtis ja vastutusrikas ülesanne:

— luua lalade rahvaskaitse aktiivsele osavõtul jõudluavõime õhukaitselisele omakaitsele organisatsioon üle maa,

— teostada rahva hulgas õhukaitselisel selgitustööd ja väljaõpet,

— aidata kaasa nõu ja jõuga õhukaitselisele valmisoleku tugevdamisele elamutes ja taludes.

Paljudes asutustes üle maa on äsja tööd alustanud EOL kohtkonnad või esindused, mille arv kasvab järjest.

Praegusel tõsisel hetkel, kus võitluse panuseks on ka meie elu või surm, kutsub EOL astuma kõiki eesti naisi ja mehi oma ridadesse, et ühisel nõul ja jõul astuda vastu vaenlase õhuterrorile.

Õhukaitses on üks osa meie kodumaal kaitsest ja seega iga eestlase aukohus.

EOL liikmetele ei ole ette nähtud liikmemaksu rahas — liikmemaks on aktiivne kaastöö õhukaitses. See kaastöö ei vii EOL liiget kaugemale ja võraste ülesannete täitmisel, vaid rakendab ta igale eestlasele kõige lähema ja kallima, oma kodu, kaitseks.

Meile kõigile vajalikuks eesmärgiks on praegu selgitada rahvale õhukaitsesprase käitumise tähtsust ja nõudeid ning tugevada kõigi abinõudega rahva õhukaitselisel valmisolekut.

Eesti Ohukaitseliit on abinõu selle eesmärgi saavutamiseks laiade rahvahulkade aktiivse kaastöö varal.

Seepärast astume Eesti Ohukaitseliidu ridades kindlalt vastu vaenlase õhuterrorile.

Õhukaitses on meie perekondade, kedude ja vara kaitse.

Mag. E. UMBLIA, EOL juhataja.

Pärjad langenute kalmudele

23. juuni õhtul toimus Türi pargides asetamine Vabadussõjas langenute mälestussambale ja käesolevas sõjas langenud eesti ja saksa sõdurite haudadele Türi vanal kalmistul.

Langenute mälestamiseks ja pargide viimiseks kogunesid omakaitse ja naisomakaitse liikmed kella 9 ajal omakaitse staabi juure, kust pärj kandes liiguti valkselt üheses rongkäigus kalmistule. Omakaitse kompanii valvel seistes asetasiid rahvarõivats naisomakaitse esindajad pärjad mälestussamba jalale ja hiljem langenute kalmudele samal kalmistul. Langenud võitlejate austamist oli kaasa elamas palju inimesi.

Jaanipäev vihmasajus

Lakkamat vihmajärgu moodus jaanipäev tänuv vaikselt kui kunagi varem. Kõik kavatsesid sportlikult üritused, jaanipäeva pidustused ning küllasõidud pidid ära jääma. Ära jäi ka traditsiooniline surnulaepäha jumalateenistus kalmistul, mis igal jaanipäeval on kujunenud rahvarohkema sündmuseks.

„Elu ja armastus“ Estonia ettekandel

Estonia teatri järjekordsete külastajateendustena lavastati neljapäeval ja reedel Türi A. H. Tammeare „Elu ja armastus“ A. Särevi dramatiseeringus. Kuigi Ugal varem sama tükiga Türi on esinenud, leidis Estonia ettekanne sellele vaatamata täisajalist külastamist mõlemal päeval. See vastutuse ja lilleannetused näitlejale olid tuntuksaks ja tänuks eestlaste mängule.

Vanasti oli kuskil esmaklassiseks nimetatud juuksuriäri. Pikis ridades asuvate toitude ümber liikusid hirkergelt väledad, saledad ja kenad näitsikud ja talutasid kodanike meesikumuutunud karvakasvu. Armastusväärselt paluti sind istuda. Hoolitsiti otse õrnutsevalt su heaolu eest need tühised minutid, mis sa meeleldi veetsid nende hoole all.

Kõik lõhnas siin nii hästi. Sõda muudab aga kõik. Kõikjal võid märgata tema karmi käit. Sa astud nüüd sinna ärisse. Ruum tulvil mehi ja kolekibedat mahorkavingu, nagu oleks keegi oma normimunadest pöödnud lõunasööki valmistada. Sind vaadatakse vaenuliselt. Selle eest, et istmepuudusel konnutad alandlikult ukse kõrval, ei avalda sulle keegi siirast kaastunnet. Preilid kolistavad elustatudnend nädudega ringi punkingadega nagu meiereis ja jutustavad haigutades üksteisele eelmise õhtu elamusi. Patsiendid toolil lõikavad moa raviga saatel grimasse, milised ehk tullaavad keakegasetelt põrguvalu kujutavatelt piltidelt.

Ootad järjekorda nagu tallele tapamajas, mis ka mõne vähese tunni pärast saabub.

„Kas teil taskurätikut ei ole kaasas —?“ on esimene küsimus sulle. Oled üllatatud preili selgetnägija võimust, kuid ei taipu kehe selle huvi sügavamat põhjust. Vahid segase pilguga ringi.

Preili kannatamatult: „Teil peab ju olla rätik kaasas olema, kui soovite habet ajada.“

Külma värin jookseb sul üle keha. Ma arvan teadvat, et habemeajamiseks minevat veel muidki atribuute vaja, ja, et mul pole neidki juhuslikult kaasas.

Preili ringtab etteheitvalt oma veetlevaid käsi: „Noh, siis pole midagi tetta. Järgmine!“

Ei olnud tõepoolest midagi tetta, kuigi selle otuse ootamisele kulunud kolmest tunnist oli siiski veidi kahju. Nüüd olen aga tüki maad targemaks saanud. Kellelgi kahtlaselt tüübilt vahetasin vanade pükste vastu habeme-

Tekstiili kutsekogude liikmelle

Kutsekogude Türi linna tootuspunktile on vabaks antud kutsekogude liikmelle väljajagamiseks 1500 punkti tekstiili. Avaldusi tekstiili saamiseks võetakse kutsekogude liikmeid vastu kuni 28. juunini. Püütud koguse tõttu võimaldub punkte anda igale liikmele vaid ühe eseme saamiseks.

Haavatuile viidi kinke ja lilli

On saanud kaunike kombeks pühade ja tähtpäevade puhul külastada haavatud rindediteid. Nii käisid ka jaanipäeval tatarlapsed 2-liikmelisest gruppides kõigis Järvamaa haiglates külastusi viimas haavatud Eesti ja Saksa rindediteile. Paides külastasid tatarlapsed ka üht siinviibivat Eesti sõjaväes.

Muuseas anti igale sõdurile auvetervituseena kimp lilli, millega ka haiglatesse kandus suvemeelolusid. Tatarlapsed pühade-tervitusel olid kõikjal teretunud.

Jaanipäeval oli kavas ka Paides ühe rindetrupi esinemine, mis etetunud takistus- te tõttu toimunud ainult ühes kohas, ühe üksuse asupaigas.

Ilmub Suur-Ida-Aasia häälekandja

Tokioist, 20.6. (DNB). Selle kuu lõpul ilmub Tokios esimene number „Suur-Ida-Aasia ajalehest“, mis on Suur-Ida-Aasia ajakirjanikkudelid häälekandjaks. Uus ajaleht, mis oma laadis on esimene selletaoline, ilmub neljas — jaapani, hiina, malai ja inglise — keeles.

noataolise riistapuu ja asi on jälle korras.

Elu ise õpetab! Väga palju kõneainet on pakunud nüüdsel ajal ka igapäevki teatritetked.

Oletame, et teil on erakorraliselt hea tuju, mis nüüdsel ajal harva juhtub. Kas või näiteks sellepärast, et olete korralikult tagant järgi kätte saanud oma marmelaadiratsiooni, mis oli tagant-järgi määratud kunagi saamatajäänud võikupongide vastu, ja millised erakorralise õnne tõttu olid säilinud perekonna piibli vahel. Heast tujust tehakse tihitigi kergemeelseid väljaminekuid, ja nii otsustasite teiegi paari pääsmeid lunastada opereti etendusele.

Eksite aga, kui arvate selle endise libedusega minevat. Kui te just erakorralisi vaimuandeid ei evi pääsmete hankimiseks ja kui teil nende realiseerijatega väga ligidasi ja sooje suhteid ei ole, siis võite ette kindel olla, et see operett teist sedakorda nägemata jääb. Inimeste kunsti ja teatrituvi on nüüdsel ajal ületamatu kõrgusele jõudnud. Te uurite ja puurite, et milles küll see kõik võiks seista, kuna endisel ajal teatrisaaliid tihti tühjusest haigutasid. Leiad, et inimesi on õpetanud moodsad ajad vägagi teatrit armastama.

Aga kunagi vihasin end põhjalikult, kui ränkaskes draama ajal minu seljataga kaks seltskonna eliti kuuluvat „teatritühivilist“ kogu esimese vaatuse kestel tagajärjetult vaidlesid selle üle, miks Sibaverest Sirguveresse on 12 km, aga Sirguverest Sibaveresse 13 km. Teise vaatus lõpuks lakkas vaidlus, kuna teine neist õnneks magama oli jäänud.

Nii on nende aegade. Nad on muutunud ja mõnikord ka inimesed ühes nendega. Oma mõtteid neist võiksin korrutada lõputult, ent teil omal on kindlast

Uus relv on eel-
mänguks tööli-
sele aktsioonile

Dr. Goebbels praegusest sõja-
faasist

Berlin, 23. 6. (DNB). Riigiminis-
ter dr. Goebbels teeb ajakirja „Das
Reich“ viimases numbris ilmunud ar-
tikli kindlaks, et invasiooni eesmärgid
kõik on juba kindlalt kindlaks tehtud, mis
sellele Saksa poolt juba ammu oli
teele kaasa antud. Ka kättemaks ole-
vat, vähimalt praeguse olukorra, asu-
bunud ettenähtud sõjaliselt ja poliitilise-
loogiliselt otustataval hetkel. Tõenäoli-
selt, ütles minister, võetakse sel korral
Saksa edaspidiseid ennetusi tõi-
selt, kuna praegune esimene kätte-
maksufaan on ainult eelmänguks töö-
lisele aktsioonile. „Meie tuleme välja
uute, veel tugevamat mõju avaldavate
relvadega, ja nimelt jällegi hetkel, mis
näib meile selleks kõige sobivam.“

Edasi osutab minister tööajale, et
invasiooniga pühitakse angloameerika-
laste sõjapidamise põhimõtte, lasta
võimaluse järgi võidraid rahvaid ja
sõjavägede nende eesmärkide saavutamise-
l verest tühiaks joota. Inglased
ja ameeriklased, kirjutab dr. Goebbels,
lasevad endal invasioonis aadrit, nagu
nad seda seni, välja arvatud Esimene
Maailmasõda, pole teinud kogu oma
ajaloo kestel.

Anglo-ameerika sõjakirjasaatjad
almetavad invasiooni ainult veel ve-
re ja mustuse sümfooniaks. Aga ka
see, kuidas spekulandid Londoni ja
New-Yorgi börsidel teevad inglise ja
ameerika sõdurite verest raha, kuulub
invasiooni kogupilti.

Anglo-ameerika meelestu juhtimise
ohvrid võitlevad lootusetu asja eest.
See pole väärt mürdosagi neist ohv-
reist, mis talle tuuakse. Inglased ja
ameeriklased ei suuda küllalt imesta-
da neid elutingimusi, mis nad leidavad
ees Prantsuse lüüerannikul. Sõjaj-
ajad on rikkalikamad kui Londonis,
alluvad nad. Ka valitseb kõikjal puh-
tus, õigus ja kord. Teisalt aga on
igatahes lood Roomas. Seal tekkis
juba varsti pärast anglo-ameeriklaste
asemarsa alijahda.

37 parteid võitleb
Barcelona, 24. 6. (DNB) Üks Siitilias ilmutv ajaleht teatab,
et Lõuna-Itaalias eksisteerib momentidil
37 poliitilist erakonda, millised oma-
vahel võitlevad. Üks kommunistid
olevat neil parteid elu kutsunud. Leht
võib ka sellele, et Bonami valitau-
ses on viis liiget üle 70 a. vanad.

Soome lipupäev
Helsingi, 24. 6. (DNB). „Ajan
Suunta“ pühendab oma juhtkirja tä-
naasele „Soome lipupäevale“. „Ainult
eesugune rahvas“, kirjutab ajaleht,
„kes kuni viimseini hoiab kõrgel oma
võitlusvõime, võib seista kord oma
ajaloo ees. On mitte ainult praeguse
generaalsiooni karm, vaid ka uhte
saatus, hoida Soome lippu puhtana
kõrgel ja kanda seega üksmeelse ot-
sustavusega vastutust oma rahva tu-
leviku eest.“

**„V.1“ — Saksa uus lõh-
kekeha**
Berlin, 24. 6. (DNB). Nagu
Saksa teadetebüroo asjaosaliselt poolt
kuuleb, kannab alates 16. juunist Lõu-
na-Inglismaa ja Londoni linnapiirkon-
na vastu rakendatud uutlaadne lõhke-
vahend märki „V.1“.

**Jaapanlased vigastasid
jälle 2 USA lennukikand-
jat**
Tokio, 24. 6. (DNB). Jaapani
õhujõud vigastasid rünnakul vaenlase
laevastikuüksustele Saipani saare ve-
tes jälle kahte vaenlase lennukikand-
jat raaketi. Sellelt operatsioonilt ei
pöördunud kaks jaapani lennukit ta-
ga.

Alles eelmäng
Berlin, 23. 6. (DNB). DNB sõjaline
kirjasaatja Martin Hallensleben kirju-
tab:
Uue saksa lendava lõhkekeha koh-
ta võib küll sõjajaladust reetmata
õtelda, et see rakendatakse kindlasti
lühemal ajal tegevusse veelgi tugev-
kohtadest, nii et tõrje seotõttu veelgi
rohkem raskeneb ja osutub peaaegu
võimatuks, hoolimata kõigi vastuoli-
nõude tarvitusele võtmisest. Sest näib,
et eelalgul on tegevuses ainult üksikud
lühepunktid. Ka on tõenäolik, et selle
uue relva mõju veelgi suurendatakse.
Ta omab kindlasti koha strateegilistes
saksa plaanides ja tal seisavad ees
suured sõjalised ülesanded.

KOLMAPÄEV, 28. JUUNI 1944
5.00 Saade saksa sõjaväele. 6.15 Päeva-
uudised. 6.30 Hommikukontsert (ülekanne)
Päevauudised saksa keeles. 7.15 Hommi-
kummuusika (ülekanne) Kell 7.30 Hõlplaste
Päevauudised. 9.00 Päevauudised saksa kee-
les. 9.10 Landesdienst Ostland. 9.25 Saate-
pauz. 11.30 Reichsprogramm. 12.15 Päeva-
uudised. 12.30 Päevauudised saksa keeles. 12.45
Lõunamuusika (ülekanne) 14.00 Päevauudised
saksa keeles. 14.10 Landesdienst Ostland
14.15 Reichsprogramm. 16.00 Muusika pärast-
lõunaks (Ringhäälingu tantsukapell VI. Sa-
posniini juhatusel). 16.45 Päevauudised. 17.00
Päevauudised saksa keeles. 17.10 Kuidas see
Tolle meeldib (hpl. ja mgn.) 18.00 „Kui mina
hakkasin laulma...“ Prof. Johan Aaviku
loeng üldlõpetuse 75. a. juubeli puhul.
18.20 Väike vahemuusika (hpl.) 19.00 Poliitil-
ine loeng (ülekanne) Rindereportaaži (ülekanne)
19.00 Muusika (ülekanne) 19.45 Loeng (ülekanne). a. k.
20.00 Päevauudised saksa keeles. 20.15 Saksa
sõduritund. (Kirev tund — Ringhäälingu tantsu-
kapell, Saposniini juhatusel). 21.00 Päeva-

Kaart invasioonirindest Normandias

uudised. 21.15 Muusikalised aarded (mgn. ja
hpl.) 22.00 Päevauudised saksa keeles. 22.15
Santelõpp.
NELJAPÄEV, 29. JUUNI 1944.
5.00 Saade saksa sõjaväele. 6.15 Päeva-
uudised. 6.30 Hommikukontsert (ülekanne)
7.00 Päevauudised saksa keeles. 7.15 Hommi-
kummuusika (ülekanne) Kell 7.30—7.45 Hõl-
plaste. 8.30 Põllumeeste: Linnukaasvatus
päevaküsimusi (Agr. Erich Prike). 8.45 Pä-
evauudised. 9.00 Päevauudised saksa keeles.
9.10 Landesdienst Ostland. 9.25 Saatepauz.
11.30 Kergelt ja hästi! (mgn. ja hpl.) 12.15
Päevauudised. 12.30 Päevauudised saksa kee-
les. 12.45 Lõunamuusika. (Ülekanne Riias)
14.00 Päevauudised saksa keeles. 14.10 Lan-
desdienst Ostland. 14.15 Reichsprogramm.
16.00 Muusika pärastlõunaks (Ringhäälingu
suur orkester Paul Karpi juhatusel.) Kell
17.10 kannab saate üle ka Riia saatja. Vahe-
ajal kell 16.45 Päevauudised. 17.00 Päeva-
uudised saksa keeles. 18.00 Muusika. „Kaks
tõenäolist“ Lõugusid siit ja siit. 18.15
Rõõmus vahemäng (hpl.) 18.30Aja kaja ja
saatekava ülevaade. 19.15 Rindereportaaži
(Ülekanne s. k.) 19.30 Muusika (ülekanne) 19.45
20.00 Päevauudised saksa keeles. 20.15 Eesti
sõduritund: Sõdurid lõbustavad sõdureid.
21.00 Päevauudised. 21.15 Kammermuusika
(mgn. ja hpl.) 22.00 Päevauudised saksa
keeles. 22.15 Santelõpp.

**Reprivatiseeriti vanim templi-
tööstus Eestis**
Teisipäeval, 20. juunil reprivatiseeriti
F-ma Ed. Veeberi templitööstus Tartus.
Tööstus on üks Tartu vanimaid ettevõtteid
ning vanim templitööstus meil üldse, alus-
tades tegevust juba 1888. a. Sajandi vahe-
tuusel algas tööstus kummitemplite valmis-
tamisega. Ühenduses sellega avanes ka lae-
ma ringkonnil võimalus templite, kasuta-
miseks, mis seni olid kallid ning kättesaa-
damatud.
Praegu juhib tööstust hr. Eduard Vee-
ber. Ettevõtte töötab 10 töötajaga. 1943-44
aastil tööstusele täielikult uus sisseade,
mis võimaldab tösta tööde kvaliteeti ja kil-
rust tööde läbiviimisel.
F-ma Ed. Veeberi templitööstuse Järva-
maa esindus asub teatavasti Paides, F-ma
A. Sonbergi juures, Turg 10.
Tsiviilelanikele võid ja juustu
Põllumajanduse keskvalitsuse juhataja
teadaande kohaselt antakse 34. tootlusperioodil
II tootlusnädalal s. o. 3. kuni 9. juulini s. a.
võid kõigi elatistabainete põhi- ja lisa-
kaartide järgi võikupongidel trükitud ko-
gustes ning kõigi ostalubade vorm B järgi.
Ka sööklates on kehtivad kõik 34. tootlus-
perioodil II nädala võikupongid nende täies
väärtuses.

Ülemaailsest antakse 34. tootlusperioodil
juunist 0—17-a. väikelastele, lastele ja noor-
tele 500 grammi elatistabainete põhikaardi
juustakupongide VI, L, N 34-I-II vastu.
AMETLIKUD TEATED
TEADAANNE
Tervishoiuvalitsus korraldab lühiajalise
desinfektorite kursuse Põliskülas 10. — 15.
juulil vahel k. a.
Kursustest osavõtjaid palume registreeri-
da Järva Maavalitsuse Sotsiaalsakonnas
kuni 27. juunini k. a.
Maa-arst.
Vahetada neeri EMALAMBAID pörsaste vas-
tu. Kareda p. ag., Vilni k. M. Põlta.
Särevere riigimõis vajab arvates 1. juulist
1944. a. kahte TÖÖDE-JÄRELVAATAJAT
(kubjast). Avaldused saata ühes eluloo-
kirjeldusega Särevere riigimõisale Türi. Tööle-
võtmise Paide Tööametli kaudu.
Soovin osta ISTEVANNI. Kirjad eit. T. H.
KES TEAB midagi August Jakobi poeg
Klemetsi, endine elukoht Auvere ja-
maast 1. km. eemal. Palutakse teatada van-
naisale Eva Klemets'ile, aadress: Roosa-
Alliku, „Altküla“ t.

Eesti naised ja tütarlapsed vajatakse 1944. a.
Danzigi lähedusse, Läänemere kümb-
luseossoni kestel. Tööle võetakse: PERENAI-
SE, ETTEKANDJAD, PUHVETIPREILISID, TOA-
JA KÖÖGITEENLASEID. Kutsu- ja keeleoskus
on soovitatav, kuid mitte nõutav. Tööle-
võtmise toimub Tööameti kaudu, Tallinnas,
Roosikrantsi tn. 23, tuba 25, kindralkomie-
sariaadi osakond III Ast. Teateid võetakse
vastu pidevalt; transport toimub igal nädalal.
KUBEMEERANDAZIO soolte väljalangemise
vastu. Kirjateel tellides saadame andmed
posti kaudu koju kätte. J. Ugur, ortopeedia-
bandaazi- ja jalanõude tööstus, Tallinnas,
S.-Karja 2.
Talitööd oskavad vanem mees ja naine
võivad tulla üüriliseks väikesesse talu. Kir-
jateel V. B. Aravete postkontor.
Ostan, müün ja vahetan postmarke. Kirjad:
L. Kams, Viljandi, Kauba tn. 11—1. Hinna-
kiri Rmk. 50.
TALU kohe rendile anda Koigi v. V. Kareda
külal. Teatada palun aadressil, Järva-Kaha-
la pk. 9. Nigola.
Soovitakse osta HOBUST. Samas müüa vähe-
tarvitatud jalaga „Singer“ ÖMBLUSMASIN.
Hind Rmk. 150.—. Teatada Paide, Parkali
tn. 14. Lusti.